Паттăра асăнса : [Муркаш районĕнчи Пăсăрман ялĕнче çуралса ӳснĕ Совет Союзĕн Геройĕ Мешаков Илья Григорьевича асăнса спорт ăмăртăвĕсем иртни çинчен] // Çĕнтерӳ ялавĕ. - 2014. - 12 апрель (№ 27). - С. 6.

Пирĕн паттăр ентешсем : [Муркаш районĕнче çуралса ӳснĕ Совет Союзĕн Геройĕсем çинчен] // Çĕнтерӳ ялавĕ. - 2014. - 8 май (№34). - С. 4 : сăн ӳкерчĕк.

Прокопьев, В. Ылтăн çăлтăр : [Муркаш районĕнчи Пăсăрман ялĕнче çуралса ӳснĕ Совет Союзĕн Геройĕ И. Мешаков çинчен] / Е. Ердукова ; автор тата çемье архивĕнчи сăн ӳкерчĕксем / В. Прокопьев // Çĕнтерӳ ялавĕ. - 1970. - 9 мая - С. 2., 3.

Совет Союзĕн Геройĕсем : [Муркаш районĕнче çуралса ӳснĕ Совет Союзĕн Геройĕсем çинчен]. - (Паллă ентешсем) // Çĕнтерӳ ялавĕ. - 2014. - 12 февраль (№ 10). - С. 5.

Степанов, В. Кăштах хушса каласшăн... [Текст] : [Муркаш р-нĕнчи Пăсăрман ялĕнче çуралса ӳснĕ Совет Союзĕн Геройĕ Илья Григорьевич Мешаков çинчен] / В. Степанов // Çамрăксен хаçачĕ. - 2001. - 16 пуш.

Шапошников, Владислав Леонидович (редактор). Вĕсен паттăрлăх тĕслĕхĕ вилĕмсĕр : [Муркаш районĕнчен тухнă паттăрсем çинчен] / В. Шапошников // Çĕнтерӳ ялавĕ. - 2013. - 7 декабрь (№ 92). - С. 2.

Шапошников, Владислав Леонидович (редактор). Яланах пирĕн асра : [Муркаш районĕнче çуралса ӳснĕ вăрçă тата ĕç паттăрĕсем çинчен] / В. Шапошников // Çĕнтерӳ ялавĕ : Муркаш район хаçачĕ. - 2014. - 6 декабрь (№95). - С. 4 : сăн ӳкерчĕк. - (Декабрĕн 9-мĕшĕ - Тăван çĕр-шыв паттăрĕсен кунĕ).

***

Ерагин, Е. Е. Илья Мешаков / Е. Е. Ерагин // Ерагин, Е. Е. Моргаушский край. – Моргауши, 1994. – С. 40-41.

Мешаков Илья Григорьевич // Моргаушский район : краткая энциклопедия. – Чебоксары : Чуваш. кн. изд-во, 2002. – С. 86 – 87.

Мешаков Илья Григорьевич // Герои Советского Союза и полные кавалеры ордена Славы – уроженцы Чувашии [Изоматериал]. – Чебоксары, 2005.

Михайлов, В. М. Мешаков Илья Григорьевич / В. М. Михайлов // Краткая чувашская энциклопедия. – Чебоксары, 2001. – С. 269.

Михайлов, В. М. Мешаков Илья Григорьевич / В. М. Михайлов // Чувашская энциклопедия. – Чебоксары, 2009. – Т. 3 : М-Се. – С. 88.

Николаев, Антип. За южным Бугом : [за форсирование Южного Буга и подвиги, совершенные при захвате плацдарма на его правом берегу Мешакову Илье Григорьевичу присвоено звание Героя Советского Союза] / Антип Николаев // Наши земляки – Герои Советского Союза. – Чебоксары, 1980. – С. 241.

Адрес:
Чăваш Республики,
Муркаш районĕ,
Муркаш сали,
Хĕрлĕ тӳрем, 5

Телефон
(8 83541) 62-6-36

Ĕç вăхăчĕ :
8:00 – 18:00
Шăмат кун 8:00 – 17:00
Вырсарни кун – канмалли кун

Чăваш Республикинчи Муркаш районĕн
«Централизациленĕ библиотека системи»
муниципаллă бюджет культура учрежденийĕ

Паттăрлăх тĕслĕхĕ вилĕмсĕр

Совет Союзĕн Геройĕ
И. Г. Мешаков 95 çул тултарнă май

Муркаш сали
2019

Совет Союзĕн Геройĕ Илья Григорьевич Мешаков çуралнăранпа августăн 10-мĕшĕнче 95 çул çитрĕ. Пирĕн мухтавлă ентеш Оринин ял тăрăхĕнчи Пăсăрман ялĕнче çуралса ӳснĕ. Тăван ялĕнчи пуçламăш шкул хыççăн Орининти вăтам шкула çӳреме тытăннă. Шкул хыççăнхи пĕрремĕш ĕç утăмĕсем унăн «Аврора» колхозра пулнă.

1941 султа шкул пĕтернĕскер тепĕр çулталăкранах Аслă Отечественнăй вăрçа каять. Тĕрлĕ фронтсенче çапăçать вăл: хĕвеланăç, кăнтăр-хĕвеланăç, «степной». 1 тата 2 Украина фрончĕсенче 1942 çулхи август уйăхĕнче автоматчик пулса çапăçусене кĕрет.

«…Çур çĕр тĕлне, наступлени умĕн, командирсемпе политработниксем пур коммунистсемпе комсомолецсене пухрĕç те лару-тăрăва ăнлантарса пачĕç.

И. Мешаков среди сослуживцев (в первом ряду слева).

Сĕм çĕрле таврана çăра тăман хупласа тăнă чух ротăна приказ çитрĕ: штурм группин юхан шыва форсировать тумалла.

Салтаксем, маскирока правилисене пăхăнса, çыран хĕррине васкарĕç. Вĕсем тепĕр хут шыв урлă каçмалли хатĕрсене тĕрĕслерĕç те каç сĕмне кĕрсе çухалчĕç. Хăй хатĕрленĕ плот çинче хăвăрт юхакан пăрлă шыва кĕсменсемпе ик еннелле сирсе Мешаков автоматчик çыран хĕрне васкарĕ.

Шыв варринче юхăм вайлă, Илья Григорьевич час-час «кĕсменсемпе» ĕçлеме пуçларĕ. Унпа пĕрле тата темиçе салтак ишрĕç. Кашнинех пĕр шухăш: хăвăртрах çыран хĕррине!.

Шыв варринче юхăм вайлă, Илья Григорьевич час-час «кĕсменсемпе» ĕçлеме пуçларĕ. Унпа пĕрле тата темиçе салтак ишрĕç. Кашнинех пĕр шухăш: хăвăртрах çыран хĕррине!...»

Каярах пултарулă чăваш каччи взвод командирĕн пулăшаканĕ, старшина пулать. 1944 çулхи мартăн 26-мĕшĕнче Илья Мешаков плацдарма илес тĕлĕшпе иртнĕ çапăçура 6 нимĕçе вĕлерет, тепĕр иккĕшне тыткăна илме пултарать.

Хастарлăхпа тата пуçарулăхпа палăрса тăракан йĕкĕт, маларах тухса хăй автомачĕпе пĕр чарăнми «çулăм» кăларса, çапăçăва хутшăннă ушкăнпа нимĕçсен траншейийсене çĕнсе илеççĕ.

1944 çулхи июнĕн 3- мĕшĕнче И. Мешакова Совет Соозĕн Геройĕ ят параççĕ.

Вăрçă хыççăнхи çулсенче Илья Григорьевич комсомол тата парти организацийĕсенче тимленĕ. Коммунистсен партийĕн Муркаш райкомĕн секретарĕнче те вăй хунă.

Муркашри вăтам шкулта учитель, Ярапайкассинчи тĕп шкулта вара директор пулса сахал мар тăрăшнă. Тĕрлĕ орден-медальсене тивĕçнĕ вăл.

1971 çулхи октябрĕн 12- мĕшĕнче

паллă ентеш вăхăтсăр çĕре кĕнĕ.

Наградисем:

- Ленин орденĕ;
- «Хисеп Палли» орденĕ;
- «Отличник народного просвещения» паллă
- Медальсем.

Библиографи:

Белебенцев, Д. Герой, чăваш. Чи çамрăкки... Кам вăл? [Текст] : [Совет Союзĕн Геройĕ, Аслă вăрçă ветеранĕ Илья Мешаков çинчен; Муркаш р-нĕнчи Пăсăрман ялĕнче çуралнă] / Д. Белебенцев // Çамрăксен хаçачĕ. - 2001. - 23 нарăс. - С. 1, 8. - Фот.

Белебенцев, Д. Твой сын стал Героем [Текст] : [О Герое Советского Союза И. Г. Мешакове] / Д. Белебенцев, А. Платонов // Молодёжный курьер. - 2004. - 26 ноября (№46). - С. 6. - Фот.

Димитриева, Алевтина Геннадьевна (педагог). Паттăра асăнса [Текст] : [Муркаш районĕнчи Пăсăрман ялĕнче çуралса ӳснĕ Совет Союзĕн Геройне Мешаков Илья Григорьевича асăнса спорт ăмăртăвĕсем иртттерни çинчен] / А. Димитриева // Çĕнтерӳ ялавĕ : Муркаш район хаçачĕ. - 2016. - 6 ака/апрель (№ 25). - С. 4. - (Спорт).

Ентешсем - Совет Союзĕн паттăрĕсем [Текст] : [Мешаков Илья Григорьевич, Орлов Федот Никитич, Осипов Александр Михайлович çинчен] // Тантăш. - 2005. - 8 авăн (№ 36). - С. 2.

Ердукова, Е. Илья Григорьевич Мешаков : [Муркаш районĕнчи Пăсăрман ялĕнче çуралса ӳснĕ Совет Союзĕн Геройĕ И. Мешаков çинчен] / Е. Ердукова ; автор тата çемье архивĕнчи сăн ӳкерчĕксем // Çамрăксен хаçачĕ. - 1999. - 2 февралĕн (№12). - С. 4 : фот.

Моисеев, Дмитрий. Пăрлă шывран тухсанах фашистсене тĕп тума ыткăннă : [Муркаш районĕнчи Пăсăрман ялĕнче çуралса ӳснĕ Совет Союзĕн Геройĕ И. Мешаков çинчен] / Дмитрий Моисеев ; автор тата çемье архивĕнчи сăн ӳкерчĕксем // Çамрăксен хаçачĕ. - 2012. - 14 авăн (№ 36). - С. 6 : фот.

Николаева, И. Асăну каçĕ иртнĕ : [Муркаш районĕнчи Ярапайкассинчи вулавăшра Илья Григорьевич Мешаков Совет Союзĕн Геройне халалласа асăну каçĕ иртни çинчен] / И. Николаева // Хыпар. - 2009. - 15 çурла (№ 160/161). - С. 9.

Николаева, Наталия Николаевна (редактор). "Вĕсен умĕпе ахаль иртсе ан кайăр" : [Муркашри вăтам шкулта Совет Союзĕн Геройĕсене Илья Мешаковпа Алексей Воробьева халалланă асăну хăмисем уçни çинчен] / Н. Николаева // Çĕнтерӳ ялавĕ : Муркаш район хаçачĕ. - 2015. - 11 февраль (№ 9). - С. 3 : сăн ӳкерчĕкĕсем.

Паттăр ентеш çуралнăранпа - 85 çул : [Муркаш районĕнчи Пăсăрман ялĕнче çуралса ӳснĕ Совет Союзĕн Геройĕ Илья Григорьевич Мешаков çуралнăранпа августăн 10-мĕшĕнче 85 çул çитрĕ]. - (Пирĕн календарь) / Çĕнтерӳ ялавĕ. - 2009. - 12 августа (№ 64). - С. 2.